

MARIAN KĘPIŃSKI

WZORY ZDOBNICZE (PRZEMYSŁOWE)
W ŚWIETLE KONWENCJI MIĘDZYNARODOWYCH

1. WPROWADZENIE

Zadaniem moim jest dokonanie krótkiego tylko przeglądu ważniejszych postanowień konwencji międzynarodowych dotyczących wzorów zdobniczych. Tak postawiony cel niniejszego opracowania wymaga już na (wstępie wyjaśnienia co rozumiem pod pojęciem wzoru zdobniczego (przemysłowego) i jakie terminy odpowiadają temu określeniu w konwencjach międzynarodowych, a także w innych systemach prawnych. Jest to zatem typowy problem kwalifikacji pojęć prawnych, chociaż interpretowane normy prawne nie mają na ogół charakteru norm kolizyjnych¹. Kwalifikacja pojęć występuje bowiem przy wykładni zarówno norm konwencji międzynarodowych, jak i norm prawa wewnętrznego, wówczas gdy powstaje potrzeba odwołania się przy tej wykładni do siatki pojęciowej innego systemu prawnego².

Problem kwalifikacji pojęć występuje ze szczególnym nasileniem w temacie poruszonym w tytule. Już sam tytuł sugeruje brak jednolitej terminologii w Polsce, a nie inaczej jest także w innych systemach prawnych oraz w konwencjach międzynarodowych. W Polsce termin „wzór zdobniczy” oznacza zgodnie z ustawową definicją: „nową postać przedmiotu, przejawiającą się w kształcie, właściwościach powierzchni, układzie linii, rysunku lub barwie, nadającą przedmiotowi swoisty i oryginalny wygląd, przeznaczoną do odtworzenia w produkcji przemysłowej lub rękodzielniczej i zmierzającą do celów estetycznych”³. Obok

¹ Podstawowe uwagi w kwestii kwalifikacji pojęć prawnych zawiera podręcznik W. Ludwiczaka, *Międzynarodowe prawo prywatne*, Warszawa 1979, s. 89 i nast. Por. też podaną tam literaturę. Ze względu na temat podręcznika autor ogranicza się oczywiście tylko do problemów kwalifikacji w normach kolizyjnych.

² Np. przy ocenie, czy dla priorytetu konwencyjnego mamy do czynienia ze zgłoszeniem zagranicznym, dającym podstawę do przyznania tego priorytetu.

³ Por. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1963 r. w sprawie ochrony wzorów zdobniczych (Dz.U. 1963, nr 8, poz. 45), utrzymane w mocy art. 125 ustawy o wynalazczości z 19 X 1972 r. (Dz.U. 1972, nr 43, poz. 272).

wzorów zdobniczych występują jednak w Polsce także wzory użytkowe (art. 73 i nast. ustawy o wynalazczości), których odróżnienie w praktyce od wzorów zdobniczych nie zawsze jest łatwe. Ta terminologia i stan prawny zbliżają nasz system do systemu prawnego RFN, (gdzie znane są obok siebie tak zwane „Geschmacksmuster” (wzór zdobniczy) i „Gebrauchsmuster” (wzór użytkowy).

Trudniej jest natomiast znaleźć odpowiedniki terminu „wzór zdobniczy” wówczas, gdy system prawny nie zna rozróżnienia na wzory zdobnicze i użytkowe. Stosunkowo niewiele krajów zna w szczególności wzory użytkowe⁴. Mimo tego w konwencji paryskiej⁵, która jest podstawową umową międzynarodową w tym względzie, wprowadzono termin „modele d'utilité” na oznaczenie wzorów użytkowych. Jest oczywiste, że kraj, który nie uznaje tego przedmiotu ochrony nie jest także zmuszony chronić zagranicznych (wzorów użytkowych⁶). Dla określenia wzoru zdobniczego używa natomiast konwencja paryska terminu „le dessin ou modele industriel”. W angielskim kręgu językowym jego odpowiednikiem jest „industrial design”⁷, w języku rosyjskim natomiast używa się terminu „promysliennyje obrazcy”.

Pod niewątpliwym wpływem tej ostatniej terminologii pojawiło się także w Polsce pojęcie „wzoru przemysłowego”. Naprzód użyto go w ustawie o wynalazczości⁸, a później także w polskim tłumaczeniu konwencji paryskiej wszędzie tam, gdzie konwencja używa terminu „dessin ou modele industriel”⁹. W chwili obecnej pod wzorem przemysłowym rozumieć należy jednak nadal przedmiot ochrony uregulowany w rozporządzeniu o ochronie wzorów zdobniczych¹⁰. Użycie terminu „wzory przemysłowe” oznaczać może zapowiedź zastąpienia tym określeniem dotychczas stosowanego zwrotu „wzory zdobnicze”. Tego rodzaju zmiana byłaby prawdopodobnie pożądana, zbliżając nasz system prawni-

⁴ R. Wieczorek, *Die Unionspriorität im Patentrecht*, Köln, Berlin, Bonn, München 1975, s. 62 wymienia np.: RFN, Włochy, Koreę Płd., Polskę, Portugalie Hiszpanię, Wenezuelę i Filipiny.

⁵ Konwencja paryska o ochronie własności przemysłowej z 20 marca 1883., w tekście ustalonym na Konferencji w Sztokholmie (1967) obowiązuje w Polsce (Dz. U. 1975, nr 9, poz. 51). Zwana dalej „konwencją paryską”.

⁶ Por. dyskusję na temat ochrony tych wzorów w Szwajcarii, która nie zna tej kategorii wynalazków u F. Perret, *L'autonomie du regime de protection des dessins et modèles*, Genève 1974, s. 188 - 190.

⁷ Por. A. D. Russel-Clarék, *Copyright in Industrial Designs*, London 1960,

⁸ Art. 125 ust. 3 ustawy:

3. Do czasu wydania przepisów dotyczących ochrony wzorów przemysłowych, pozostają w mocy przepisy wydane na podstawie art. 142 ustawy określonej w ust. 1.

⁹ Por. np. art. 1, art. 4 E, art. 5 D, art. 5 quinques.

¹⁰ Podobnie, jak się wydaje, M. Późniak-Niedzielska, *Wzory zdobnicze i ich ochrona*, Lublin 1976, s. 43 i nasi, gdzie mówiąc o wzorach przemysłowych omawia autorka wzory zdobnicze.

nologicznie do systemu radzieckiego i anglosaskiego. Pojęcie „wzór przemysłowy” zdaje się również lepiej odpowiadać potrzebom i odczuciom osób zajmujących się wzornictwem przemysłowym, dla których termin „wzór zdobniczy” uważany jest często za pejoratywny. W kręgach tych istnieje też silna tendencja do połączenia pod terminem „wzór przemysłowy” zarówno obecnych wzorów zdobniczych, jak i użytkowych.

Podsumowując powyższe rozważania dochodzę do wniosku, że w Polsce de lege lata wzór zdobniczy to równoznacznik terminu „wzór przemysłowy” i odpowiada on takim określeniom, jak „Geschmacksmuster”, „dessin ou modèle industriel” oraz „industrial design”. Wzory zdobnicze mają w konwencjach międzynarodowych szczególnie miejsce ze względu na ich usytuowanie między utworami chronionymi przez prawo autorskie, a dobrami należącymi do własności przemysłowej. Wymaga to zatem analizy postanowień konwencji dotyczących zarówno jednego, jak i drugiego przedmiotu. Zaczniemy od konwencji paryskiej, gdyż jej postanowienia są w tej kwestii najbardziej rozbudowane.

2. OCHRONA WZORÓW ZDOBNICZYCH W KONWENCJI PARYSKIEJ

Konwencja paryska wymienia w art. 1 ust. 2 wzory zdobnicze jako jeden z przedmiotów ochrony, zaliczany do własności przemysłowej. Co więcej, art. 5 *quinquies*, zobowiązuje wszystkie kraje do ochrony wzorów zdobniczych. Przepis ten nie precyzuje jednak, w jaki sposób ochrona ta ma być zapewniona, izostawiając w tym zakresie nadal dużą swobodę manewru krajom członkowskim MZOWP¹¹. Nie ma w szczególności obowiązku wprowadzenia specjalnej ustawy regulującej te kwestie i ochrona wzorów zdobniczych może być zapewniona także na podstawie przepisów o prawie autorskim czy nieuczciwej konkurencji¹². Polska, mając szczegółowe przepisy w tej kwestii, niewątpliwie wypełnia w pełni swe konwencyjne zobowiązania.

Podstawową zasadą konwencji paryskiej, w tym także w odniesieniu do wzorów zdobniczych, jest zasada asymilacji wyrażona w art. 2 ust. 1. Zasada ta głosi, że przynależni krajów należących do MZOWP korzystają w każdym z tych krajów z takiej samej ochrony, jakiej udziela prawo własnym obywatelom (*nationaux*). Z przynależnymi krajów należących do MZOWP zrównane są osoby mające swą siedzibę lub prowadzące efektywne i poważne przedsiębiorstwo na terytorium Związku (art. 3).

Wspomniana zasada ma niejako dwa aspekty. Jeden — pozytywny, polegający na zrównaniu osoby przynależnej kraju należącego do MZOWP, we wszystkich przywilejach płynących z ochrony krajowej,

¹¹ Międzynarodowy Związek Ochrony Własności Przemysłowej.

¹² G. H. Bodenhausen, *Guide d'application de la convention de Paris pour la protection de la propriété industrielle*, tłum. rosyjskie, Moskwa 1977 s. 102.

z obywatelami własnego kraju. Drugi natomiast — negatywny, polega na podporządkowaniu cudzoziemca tym wszystkim formalnościom i ograniczeniom, którym podlegają obywatele własnego państwa. Może to być szczególnie dotkliwe dla cudzoziemców, których ustawodawstwa krajowe nie przewidują żadnych formalności związanych z rejestracją wzorów. Dopuszczalne są także wszelkie obowiązki o charakterze proceduralnym, nakładane na cudzoziemców przez ustawodawstwo wewnętrzne, jak na przykład wybór miejsca pobytu (domicyl) w danym kraju, (ustanowienie pełnomocnika, opłacenie kaucji (*cautio iudicatum solvi*) — art. 2 ust. 3.

Jak widać z powyższego zestawienia swoboda, jaką dysponuje w zakresie regulacji prawnej ustawodawca kraju członkowskiego konwencji, jest znaczna. Jednakże przepisy konwencji paryskiej wprowadzają także pewne postanowienia o charakterze „minimum konwencyjnego”, które powinny być przestrzegane przez wszystkie kraje członkowskie, przynajmniej w odniesieniu do przynależnych innych państw MZOWP:

1) Art. 5B konwencji zakazuje krajom członkowskim wprowadzać przepisy przewidujące utratę praw do wzoru zdobniczego skutkiem nieużywania tego wzoru. Przepis ten nie wyklucza wprowadzenia (licencji przymusowych jako konsekwencji nieużywania wzoru. Ustawodawstwo wewnętrzne dysponuje także swobodą definiowania tego, co jest rozumiane pod pojęciem "używania" wzoru. Powinno ono chyba obejmować fabryczne wytworzenie przedmiotów według chronionego wzoru¹³.

2) Art. 5B konwencji zakazuje także wprowadzać przepisy przewidujące utratę praw do wzoru, skutkiem wwozu przedmiotów zbieżnych z chronionym wzorem, na terytorium kraju. Bez znaczenia jest w tym przypadku (inaczej przy patentach — art. 5A (1)) to, czy wwóz ten był wynikiem aktywności samego wyłączanie uprawnionego, czy innej osoby oraz to, gdzie przedmiot taki został wytworzony — w kraju członkowskim MZOWP, czy też poza nim¹⁴.

3) Art. 5D konwencji zwalnia ponadto uprawnionego do wzoru zdobniczego od obowiązku umieszczania jakiegokolwiek wzmianki o rejestracji wzoru na przedmiotach wytworzonych na podstawie tego wzoru, jako warunku przyznania lub uznania (*reconnaissance*) praw. Nie wyklucza to jednak możliwości wprowadzenia do ustawodawstwa wewnętrznego i n n y c h skutków, łączących się z brakiem wspomnianej wzmianki. Może to być, w szczególności, obowiązek zapłaty kary za nieumieszczenie wzmianki lub ograniczenia w dochodzeniu odszkodowania z tym związane¹⁵.

Szczególnie doniosłe jest wprowadzenie w konwencji priorytetu

¹³ G. H. Bodenhausen, op. cit., s. 91.

¹⁴ Ibidem, s. 91.

¹⁵ Ibidem, s. 96.

konwencyjnego także w odniesieniu do wzorów przemysłowych. Priorytet ten ma znaczenie w tych krajach, w których (tak jak w Polsce) warunkiem powstania praw wyłącznych jest głównie, albo tylko, rejestracja. Tam natomiast, gdzie panuje zasada powstania pierwszeństwa nabycia praw wyłącznych przez kreację wzoru (Francja), znaczenie priorytetu konwencyjnego słabnie¹⁶.

Priorytet konwencyjny opiera się ma znanych zasadach zawartych w art. 4 konwencji. W moim przekonaniu ma on zastosowanie tylko w odniesieniu do przynależnych innych krajów członkowskich MZOWP, nie zaś do obywateli polskich¹⁷. Nie ulega jednak wątpliwości, że priorytet ten może być rozciągnięty także na naszych własnych przynależnych (obywateli), zgłaszających po raz pierwszy za granicą, jak i ma obywateli innych państw spoza MZOWP. De lege ferenda należy rozważyć zatem, czy ewentualnie nie istnieje potrzeba takiego rozszerzenia oddziaływania priorytetu konwencyjnego. Okres, w którym można korzystać z priorytetu, wynosi w odniesieniu do wzorów zdobniczych tylko 6 miesięcy od daty pierwszego prawidłowego zgłoszenia wzoru w którymkolwiek kraju MZOWiP (art. 4 (1)). Zachodzące w okresie trwania priorytetu zdarzenia nie mogą mieć wpływu na uzyskanie rejestracji wzoru. Do takich zdarzeń zalicza konwencja w szczególności, sprzedaż przedmiotów wytworzonych przy wykorzystaniu tego samego wzoru zdobniczego (art. 4B).

Analogicznie jak w odniesieniu do innych przedmiotów własności przemysłowej, skorzystanie z prawa priorytetu zależy od złożenia deklaracji w tej sprawie (art. 4D (1)). Moment, w którym deklaracja ta musi być złożona, powinien być określony w ustawodawstwie wewnętrznym każdego kraju. De lege lata deklarację taką należy zgłosić nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od daty dokonania zgłoszenia w Polsce¹⁸. Dalsze wymogi formalne, mogące towarzyszyć zgłoszeniu, przy powołaniu się na priorytet konwencyjny, zawiera art. 4D (3) konwencji. Obejmują one:

- 1) obowiązek przedstawienia poświadczonej kopii pierwszego podania (obowiązek ten ma prawo wypełnić zgłaszający w ciągu 3 miesięcy od daty zgłoszenia wniosku o rejestrację w Urzędzie Patentowym),
- 2) wymóg, aby kopii pierwszego zgłoszenia towarzyszyło poświadczenie daty tego zgłoszenia, pochodzące od właściwego urzędu kraju pierwszego zgłoszenia,

¹⁶ M. A. Perot-Morel, *Les principes de protection des dessins et modèles dans les pays du Marché Commun*, Paris, La Haye 1968, s. 154.

¹⁷ Tak G. H. Bodenhausen, op. cit., s. 49. Inaczej jednak S. Sołtysiński, *Prawo wynalazcze. Komentarz*, Warszawa 1975, s. 94 - 95.

¹⁸ Por. § 19 zarządzenia prezesa Urzędu Patentowego PRL z 7 maja 1963 r. w sprawie zgłaszania w Urzędzie Patentowym PRL [...] wzorów zdobniczych, (MP nr 43, poz. 207).

3) wymóg, aby (pierwsze zgłoszenie zastało przetłumaczone na język polski.

Wymogom tym czynią zadość przepisy obowiązujące przy zgłaszaniu wzorów zdobniczych w Polsce. Zgłaszający ma bowiem przedstawić poświadczoną kopię pierwszego podania wraz z datą jego wniesienia, w terminie wyznaczanym przez Urząd Patentowy już po wpłynięciu podania do UP PRL. Przy wyznaczaniu tego terminu Urząd bierze niewątpliwie pod uwagę (przepisy konwencji. Ponadto tłumaczenie (zagranicznego zgłoszenia na język polski nie jest wymagane, jeżeli jest ono sformułowane w języku angielskim, francuskim, niemieckim lub rosyjskim¹⁹.

Jednym z podstawowych warunków skorzystania z prawa pierwszeństwa jest oczywiście także i to, aby przedmiot; (pierwszego zgłoszenia (którego wpływ decyduje o dacie pierwszeństwa) był ten sam, co zgłoszenia (późniejszego. Jest jasne, że różnice terminologiczne i pojęciowe między systemami prawnymi w odniesieniu do wzorów zdobniczych są tego rodzaju, że nieraz ten sam przedmiot ochrony może być zarejestrowany, albo jako wzór użytkowy, albo jako wzór przemysłowy czy zdobniczy, a nawet jako patent. Teoretycznie możliwość takiego zróżnicowania tytułów ochronnych w poszczególnych krajach nie powinna występować. Patent i wzór użytkowy są bowiem rozwiązaniami o -charakterze technicznym, a więc dotyczą zasad albo idei konstrukcyjnych, przejawiających się tylko w kształcie przedmiotów²⁰. Wzory przemysłowe albo zdobnicze dotyczą natomiast samej budowy przedmiotu lub jego wyglądu, nigdy zaś nie obejmują samej zasady konstrukcyjnej wyrobu²¹. W praktyce jednak takie proste rozgraniczenie przedmiotów ochrony nie jest łatwe do przeprowadzenia i orzecznictwo urzędów patentowych wykazuje brak zdecydowania, stanowiąc nieraz przedmiot krytyki ze strony doktryny²².

Powstaje oczywiście pytanie, czy zgłoszenie wzoru użytkowego lub wynalazku²³ może być podstawą do przyznania priorytetu konwencyjnego na wzór zdobniczy i odwrotnie. Konwencja paryska przesądza w art. 4 E (1) jedną z odpowiedzi. Przepis ten pozwala powołać się na priorytet płynący także z uprzedniego zgłoszenia wzoru użytkowego, przy zgłaszaniu wzoru zdobniczego. W takich sytuacjach termin, w ciągu którego można skorzystać z priorytetu, wynosi tylko 6 miesięcy od zgłoszenia wzoru użytkowego. Wprowadzony jest tym samym wyjątek od ogólnej zasady, że czas trwania priorytetu wyprowadza się z rodzaju tytu-

¹⁹ Por. §§ 20 i 22 Zarz. Prezesa UP PRL z 7 maja 1963 cyt. wyżej.

²⁰ Por. F. Perret, op. cit., s. 231 - 233.

²¹ A. D. Russel-Clarke, op. cit., s. 22 - 26.

²² Por. np. A. Troller, *Immaterialgüterrecht*, t. I, Basel—Stuttgart 1959, s. 464 - 465; i jego uwagi o tzw. „Amt-Modelle” na tle prawa szwajcarskiego.

²³ Także w celu uzyskania tytułów równoważnych (np. świadectwa autorskiego z patentem.

łu ochronnego właściwego dla pierwszego zgłoszenia²⁴ (art. 4 C konwencji). Podstawą dla takiego wyjątku zdaje się być założenie, że 12-miesięczny termin priorytetu byłby zdecydowanie za długi i niczym nie uzasadniony, (wobec krótkiego z zasady czasu ochrony wzorów zdobniczych).

Zasada ogólna głosząca zależność czasu trwania priorytetu od charakteru tytułu, będącego przedmiotem pierwszego zgłoszenia, odżywa natomiast w przypadku zgłoszenia wzoru użytkowego na podstawie uprzedniego zgłoszenia wzoru zdobniczego. W takim przypadku termin priorytetu konwencyjnego wynosić będzie również tylko 6 miesięcy²⁵.

Nie jest natomiast w konwencji poruszony drugi z problemów istotnych, jak sądzić można, dla określenia identyczności przedmiotu zgłoszenia wzoru. Mianowicie, w systemie takim jak polski, prawa wyłączne ograniczają się do przedmiotów tego rodzaju, dla których nastąpiło zgłoszenie²⁶. Uważam w związku z tym, że powołanie się na pierwszeństwo płynące z uprzedniego zgłoszenia, może mieć miejsce tylko wtedy, gdy zgłoszenie takie dotyczyło tych samych przedmiotów (wyrobów) co zgłoszenie następne. Byłaby tu wyraźna analogia do sytuacji istniejącej przy zgłaszaniu znaków towarowych, dla których zasada ta jest uważana za całkiem oczywistą²⁷. Sądzę, że proponowane rozwiązanie nie stoi w sprzeczności z postanowieniami konwencji paryskiej, która pozostawia kwestię określenia identyczności przedmiotu zgłoszenia nierozstrzygniętą. Można by zatem, de lege ferenda, umieścić przepis rozwiązujący ten problem (zgodnie z zawartą wyżej sugestią).

Konwencja paryska wprowadza również obowiązek zapewnienia ochrony tymczasowej w razie wystawienia wzoru zdobniczego na oficjalnych wystawach publicznych, zorganizowanych na obszarze jednego z krajów, członków MZOWP (art. 11). Termin, w ciągu którego można powołać się na pierwszeństwo wystawowe, jest taki sam, jak okres pierwszeństwa wynikający z uprzedniego zgłoszenia, to jest 6 miesięcy. Organ decydujący o przyznaniu priorytetu może liczyć ten okres od chwili w p r o w a d z e n i a przedmiotu na wystawę.

Czasowa ochrona, przyznawana wzorom ujawnionym na oficjalnej wystawie publicznej, nie musi się sprowadzać do przyznania priorytetu, lecz obejmować może także inne środki (np. zakaz używania wzoru przez

²⁴ Por. R. Wieczorek, op. cit., s. 163 - 165, z powołaniem się na orzecznictwo Bundespatentgericht w RFN. W omawianych przez tego autora orzeczeniach chodziło o zgłoszenie na podstawie rejestracji "design paten" w USA, wniosku o rejestrację „Gebrauchsmuster" w RFN. Przypadki te rozstrzygnięte zostały na podstawie 6-miesięcznego terminu priorytetu.

²⁵ G. H. Bodenhausen, op. cit., s. 68 - 69.

²⁶ Por. § 7 rozporządzenia z 29 stycznia 1963 r., cyt. w przypisie 3.

²⁷ G. H. Bodenhausen, op. cit., s. 52, który nie rozciąga jej jednak na wzory zdobnicze.

inne osoby, ltd.). W ustawie polskiej ochrona ta oznacza jednak przyznanie priorytetu.

Przyznanie priorytetu wystawowego może łączyć się z wymogami formalnymi, dotyczącymi dowodu identityczności wzoru wystawionego ze zgłaszanym oraz z potwierdzeniem daty wystawienia wzoru. Dowody takie są wymagane w postaci odpowiednich urzędowych zaświadczeń, pochodzących od organizatorów wystawy uwierzytelnionych zgodnie z przepisami obowiązującymi w danym państwie i zalegalizowanych przez polski Urząd Konsularny²⁸.

3. OCHRONA WZORÓW ZDOBNICZYCH W KONWENCJI BERNEŃSKIEJ

Prawo polskie nie wyklucza możliwości kumulatywnej ochrony wzorów zdobniczych przez prawo autorskie oraz przez przepisy szczególne, dotyczące rejestracji tych wzorów²⁹. Warunkiem jednak tej kumulacji jest to, aby wzór był równocześnie oryginalnym utworem chronionym w myśl prawa autorskiego, co oczywiście nie zawsze ma miejsce. W szczególności art. 5 pkt 4 prawa autorskiego nie zalicza w ogóle do przedmiotów ochrony tego prawa, z braku cechy oryginalności twórczej przeniesienia na inną technikę, artystyczną wzoru przeznaczanego do przemysłu, jeżeli (przeniesienie to Stanowi zwykłą czynność przygotowawczą do produkcji. Z kolei art. 12 prawa autorskiego wyraźnie zalicza do przedmiotów chronionych autorsko „wzory artystyczne dla przemysłu”³⁰. Powszechnie jednak jest przyjmowany pogląd, że nie każdy wzór zdobniczy, podlegający rejestracji na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1963 r. w sprawie ochrony wzorów zdobniczych jest wzorem artystycznym dla przemysłu.

Ponieważ jednak niektóre wzory zdobnicze mogą być równocześnie chronione autorsko, zachodzi potrzeba krótkiego przedstawienia tych postanowień konwencji berneńskiej³¹, które regulują tę kwestię. Wzo-

²⁸ Por. rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z 22 maja 1963 r. w sprawie pierwszeństwa do uzyskania [...] rejestracji [...] wzoru zdobniczego [...] w przypadkach wystawienia wynalazku i wzoru użytkowego na wystawie publicznej w Polsce lub za granicą [...] (Dz. U. nr 23, poz. 133).

²⁹ M. Późniak-Niedzielska, op. cit., s. 153 i nast.; S. Grzybowski, w: *Zagadnienia prawa autorskiego*, Warszawa 1973, s. 378.

³⁰ Przepis ten w § 1 ust. 2 wymienia również „projekty, plany, rysunki techniczne albo architektoniczne, przeznaczone dla przemysłu lub budownictwa”. Mogą to być także projekty i plany wzorów zdobniczych.

³¹ Konwencja berneńska z 9 września 1886 r. o ochronie dzieł literackich i artystycznych obowiązuje w Polsce w tekście ustalonym na konferencji w Rzymie w 1928 r. (Dz. U. R.P. 1935, nr 84, poz. 515). Ponieważ Polska podpisała także tekst sztokholmski konwencji (1967) odnosić będą swe rozważania do tego właśnie tekstu, mimo że nie obowiązuje on jeszcze w Polsce. Por. o tym J. Błaszczyń-

ry artystyczne dla przemysłu definiowane są jako przedmioty prawa autorskiego w art. 2 (1) konwencji berneńskiej pod enigmatycznym określeniem „dzieła sztuki stosowanej” (*les œuvres des arts appliqués*). Pod tym określeniem kryją się na ogół te wzory artystyczne dla przemysłu, które są przedmiotem praw autorskich. Chronione są one (bez żadnych formalności (art. 5 (2)), tak jak i inne utwory. Zgodnie z art. 3 konwencji berneńskiej chronieni są na tej zasadzie wszyscy twórcy wzorów, którzy:

- 1) przynależą do jednego z krajów Unii, albo
- 2) przynależą do innych krajów, publikujących po raz pierwszy w kraju Unii, albo
- 3) przynależą do innych krajów, ale obrali stałe miejsce pobytu (*résidence habituelle*) w jednym z krajów Unii.

Ochrona, jakiej podlegają autorzy wzorów na podstawie konwencji, obejmuje przede wszystkim ich zrównanie w prawach z obywatelami kraju, w którym żąda się ochrony (zasada asymilacji) oraz zasadę ochrony w ramach „minimum konwencyjnego”, gdy ustawodawstwo wewnętrzne jest mniej korzystne dla cudzoziemca niż owo „minimum”. Zasada asymilacji kryje w sobie jednak poważne niebezpieczeństwo dla autorów dzieł sztuki stosowanej. Istnieje ono we wszystkich tych krajach, które wyłączają ochronę kumulatywną, poddając wzory (zdobnicze) tylko reżimowi specjalnemu, zakładającemu rejestrację wzoru jako wstępny warunek ochrony. Można w tym miejscu zauważyć, że takie rozwiązanie nie odpowiada w pełni systemowi stworzonemu przez konwencję berneńską i zastanawiać się nawet, czy nie jest ono sprzeczne z tą konwencją, która w zasadzie zakłada ochronę wszystkich utworów bez wstępnych formalności³².

Nie przesądzając jednak ostatecznie tej kwestii, konwencja berneńska pozwala krajom członkowskim uregulować wzajemny stosunek ustaw, chroniących dzieła sztuki stosowanej z jednej, a wzory zdobnicze z drugiej strony oraz warunki ochrony tych dzieł i wzorów. Dla utworów, (które w kraju pochodzenia³³ są chronione wyłącznie jako wzory zdobnicze, można się domagać w innych krajach Unii ochrony tylko w ramach szczególnych przepisów przewidzianych dla tych wzorów (art 2(7)). Trudności powstają natomiast dla krajów, które szczególnej ochrony wzorów zdobniczych w ogóle (nie przewidują). Zmuszone są one wzory zagraniczne objąć systemem ochrony prawa autorskiego. Powstaje w tym przypadku dla cudzoziemca sytuacja na ogół korzystniejsza.

ski, *Ostatnie redakcje konwencji berneńskiej o ochronie dzieł literackich i artystycznych a prawo wewnętrzne*, ZNUJ Wyn., z. 13, Warszawa—Kraków 1977, *tm* zwłaszcza s. 46 - 47.

³² H. Desbois, *Dessins et modèles et Marché Commun*, w: *Propriété industrielle et Marché Commun*, Paris, La Haye 1964, s. 119.

³³ Definicje kraju pochodzenia zawiera art. 5 (4) konwencji.

niż w kraju pochodzenia, gdyż ochrona prawnoautorska nie jest uzależniona od żadnych formalności, oraz obejmuje szerszy zakres roszczeń niż wynikający z ustaw specjalnych.

Konwencja berneńska wprowadza jednak minimalny termin ochrony wzorów artystycznych dla przemysłu. Chodzi oczywiście o te wzory, które są utworami. Okres ochrony takich wzorów nie może być krótszy niż 25 lat licząc od chwili zrealizowania wzoru. W tym zakresie nasze prawo autorskie czyni zadość temu przepisowi, gdyż wzory artystyczne dla przemysłu chronione są na zasadach ogólnych przez okres 25 lat od śmierci ich autora. Jestem zdania, że należałoby także do prawa autorskiego wprowadzić przepis analogiczny do art. 7 §(4) konwencji berneńskiej, skracając tym samym czas ochrony wzorów.

Z punktu widzenia przepisów omawianej konwencji prawo autorskie obowiązujące w Polsce, nie jest sprzeczne z jej postanowieniami w kwestii ochrony wzorów artystycznych. Uważam, że konwencja dopuszcza także system opcji częściowej, polegający na przymusowej rezygnacji z ochrony prawnoautorskiej w zakresie objętym rejestracją wzoru³⁴. W takim systemie, autorsko uprawniony do wzoru artystycznego dla przemysłu, przez udzielenie zezwolenia na jego rejestrację traciłby ochronę według prawa autorskiego, ale tylko dla tych przedmiotów, których rejestracja dotyczy. W pozostałym zakresie autorsko uprawniony zachowałby prawa autorskie. Jest to, moim zdaniem, system, który najbardziej odpowiadałby naszym warunkom, wprowadzając pewien istotny skutek rejestracji wzoru. Każdy przeglądając rejestr miałby pewność, że po wygaśnięciu rejestracji wzoru zdobniczego nie będzie narażony na niebezpieczeństwo powództwa z tytułu naruszenia praw autorskich w razie eksploatacji takiego wzoru, przynajmniej w tym zakresie, którego dotyczyła rejestracja.

4. OCHRONA WZORÓW ZDOBNICZYCH WEDŁUG POWSZECHNEJ KONWENCJI O PRAWIE AUTORSKIM

Ponieważ kraj nasz przystąpił do powszechnej (konwencji o prawie autorskim³⁵), należy krótko scharakteryzować i tę konwencję. Postanowienia jej, z punktu widzenia ochrony wzorów zdobniczych są rzeczywiście bardzo skąpe. Wzory zdobnicze, aby kwalifikowały się jako przed-

³⁴ H, Desbois, op. cit., s. 119-120.

³⁵ Powszechna konwencja o prawie autorskim podpisana dnia 6 września 1952 r. w Genewie i zrewidowana 24 lipca 1971 r. w Paryżu. Weszła ona w życie w Polsce w dniu 9 marca 1977 r. (ratyfikacja — Dz. U. 1978, nr 8, poz. 28, oraz oświadczenie rządowe, ibidem, poz. 29).

miot ochrony objęty punktem I konwencji, muszą wznieść się na poziom dzieła artystycznego (*un œuvre artistique*). O tym, czy jest to takie dzieło, przesądza ustawodawstwo i kryteria oceny stosowane w kraju ochrony. Konwencja rozciąga ochronę zarówno na utwory publikowane po raz pierwszy na terenie krajów członkowskich, niezależnie od obywatelstwa autora, jak i na utwory publikowane i nie publikowane osób, które przynależą do któregoś z krajów konwencji³⁶.

W przeciwieństwie do konwencji berneńskiej, konwencja powszechna nie sprzeciwia się uzależnieniu ochrony prawnoautorskiej od wprowadzania formalności takich jak rejestracja, depozyt, itd. W odniesieniu do cudzoziemców kraje członkowskie nie mogą wprowadzić jednak formalności innych niż taksatywnie wymienione w art. III³⁷.

Do dzieł sztuki stosowanej odnosi się wyraźnie tylko jeden przepis konwencji powszechnej, a mianowicie art. IV (3), wprowadzający w odniesieniu do tych dzieł krótszy minimalny okres ochrony niż dla innych utworów. Wynosi on jedynie lat 10. Ponieważ dzieła sztuki stosowanej nie są wymienione jako utwory chronione obligatoryjnie przez wszystkie kraje konwencji powszechnej (art. I), zrozumiałe się staje zastrzeżenie art. IV (3), że warunkiem stosowania tego przepisu jest 'to, by ustawodawstwo kraju należącego do konwencji przyznawało status utworu dziełu sztuki stosowanej. Krajom członkowskim pozostawiona jest więc swoboda regulacji prawnej tych kwestii, nie mniejsza niż w konwencji berneńskiej.

W sytuacji istniejącej w Polsce tylko wzory artystyczne dla przemysłu podlegają przepisom konwencji.

5. MIĘDZYNARODOWA REJESTRACJA WZORÓW NA PODSTAWIE KONWENCJI HASKIEJ

Czternaście krajów tworzy związek szczególnie w ramach MZOWP, mający na celu (międzynarodową rejestrację wzorów zdobniczych. W chwili obecnej wiąże te kraje tekst londyński (1934) konwencji haskiej. Zasadniczą zaletą systemu zgłaszania znaków według tej konwencji jest to, że za pomocą jednego zgłoszenia w Międzynarodowym Biurze w Genewie można uzyskać ochronę wzoru we wszystkich krajach (należących do konwencji)³⁸. Podanie takie musi być zredagowane

³⁶ G. Ćmikiewicz, *Konwencja powszechna o prawie autorskim*, ZNUJ Wyn., nr 13, Warszawa—Kraków 1977, s. 49 i nast.

³⁷ Omawia je bliżej G. Ćmikiewicz, op. cit., s. 56.

³⁸ M. Plaisent, *Traité de droit conventionnel international concernant la propriété industrielle*, Paris 1949, s. 164 i nast. Ponieważ Polska nie jest człon-

W 2 egzemplarzach w języku francuskim i zawierać następujące podstawowe dane:

- 1) nazwisko i adres zgłaszającego;
- 2) oznaczenie ogólne charakteru wzoru i rodzaju, towarów, dla których ona on być stasowany;
- 3) precyzować charakter zgłoszenia (jawne czy tajne);
- 4) liczbę wzorów zgłaszanych łącznie wraz z ich numerami porządkowymi;
- 5) datę pierwszego zgłoszenia, gdy zgłaszający (powołuje się na priorytet konwencyjny).

Zgłoszeniu winny ponadto towarzyszyć 2 identyczne egzemplarze deponowanego wizom w formie próbek lub reprodukcji.

Rezultatem zgłoszenia jest to, że w każdym kraju członkowskim wywiera ono takie skutki, jak prawidłowe zgłoszenie krajowe. Podobnie publikacja zgłoszenia, jaką zarządza Międzynarodowe Biuro, zastępuje wszelkie wymogi prawa krajowego w tym zakresie. Podkreślić jednak należy, że system zgłaszania, stworzony przez Porozumienie Haskie z 1934 r., ma charakter tylko deklaratoryjny. Biuro Międzynarodowe nie prowadzi badania zgłoszeń pod względem merytorycznym i cały system przystosowany jest w zasadzie do ustawodawstw nie przewidujących takiego badania. Z tego względu przystąpienie przez Polskę do tekstu londyńskiego porozumienia haskiego w zasadzie wymagałoby rezygnacji z badania merytorycznego wniosku.

Część powyższych wątpliwości rozwiewa nowy tekst haski (1960)³⁹ porozumienia, który przewiduje możliwość składania wniosków o rejestrację także przez urzędy krajowe. Ponadto tekst ten przewiduje ewentualność badania wniosków co do meritum przez urząd krajowy. Badanie takie powinno być zakończone w zasadzie z momentem upływu terminu 6 miesięcy, od chwili notyfikacji urzędowi krajowemu o zgłoszeniu międzynarodowym⁴⁰. Notyfikacja negatywnych wyników badania krajowego w Biurze Międzynarodowym wyłącza kraj notyfikujący z listy krajów, na które rozciągają się skutki (międzynarodowej rejestracji). Ponadto ustawodawstwo kraju członkowskiego może przewidywać, że skutki międzynarodowego zgłoszenia nie będą się rozciągać na ten kraj, gdy jest on według konwencji krajem pochodzenia wniosku. Tekst z 1960 r. przewiduje także, że zgłoszenie międzynarodowe nie musi się

kiem konwencji haskiej omówienie tego ważnego dokumentu jest z natury rzeczy skrótowe. Założeniem bowiem niniejszego opracowania jest przede wszystkim przedstawienie węzłowych problemów ochrony wzorów zdobniczych w wiążących nasz kraj konwencjach.

³⁹ Tekst ten jednak ciągle jeszcze nie wszedł w życie.

⁴⁰ Kwestia początku biegu tego terminu nie jest jasno określona w art. 8 konwencji w tekście 1960 r.

rozciągać na wszystkie kraje członkowskie, lecz tylko na te, które są wskazane we wniosku.

Poważnym zastrzeżeniem pod adresem porozumienia haskiego z 1934 r. było istnienie, nie znanej w wielu krajach (w tym w Polsce), instytucji (zgłoszeń tajnych⁴¹). Nowy tekst porozumienia w zasadzie likwiduje tę trudność, gdyż jedynie na żądanie zgłaszającego publikacja wzoru może być odroczone o okres nie przekraczający 12 miesięcy od zgłoszenia międzynarodowego. Następną trudnością, istniejącą w porozumieniu haskim z 1934 r., był sztywny okres ochrony wzorów narzucony przez konwencję. Wynosił on 15 lat i rozbity był na dwa podokresy, pierwszy pięcioletni i drugi dziesięcioletni. Przedłużenie ochrony na drugi okres następowało tylko na żądanie zgłaszającego za uiszczeniem opłaty. W drugim okresie zgłoszenie nie mogło już być tajne.

W związku z istnieniem w Polsce krótszych terminów ochrony (5 + 5 lat), przystąpienie do tekstu konwencji z 1934 r., wymagałoby modyfikacji tych terminów. Natomiast nowy tekst (1960) nie zmusza nas do tego, gdyż w zasadzie czas ochrony powinna określać ustawa krajowa. Jednakże czas ten nie może być krótszy niż 10 lat w razie przedłużenia ochrony oraz 5 lat — w przypadku braku takiego przedłużenia. W krajach, w których początek ochrony następuje w chwili późniejszej niż data wniosku 'międzynarodowego, powyższy czas ochrony liczy się, według konwencji z 1960 r., od tej późniejszej daty.

6. POROZUMIENIE DOTYCZĄCE KLASYFIKACJI TOWARÓW DLA POTRZEB REJESTRACJI WZORÓW PRZEMYSŁOWYCH

8 października 1968 r. zostało podpisane w Locarno porozumienie ustanawiające-międzynarodową klasyfikację towarów dla wzorów zdobniczych. Klasyfikacja wprowadzona została wyłącznie dla celów administracyjnych i porządkowych. Każdy kraj może jednak łączyć z nią takie skutki prawne, jakie uznaje za stosowne. Porozumienie nie zawiera w tej kwestii żadnych reguł, (narzucających jakiegokolwiek rozwiązania w tej sprawie.

Klasyfikacja międzynarodowa obejmuje listę klas i podklas, ma które podzielone są towary oraz alfabetyczną listę towarów, mogących zawierać wzory, ze wskazaniem klas i podklas, do jakich zaliczają się te towary. Przystąpienie Polski, która w praktyce stosuje powyższą klasyfikację, chociaż do porozumienia nie przystąpiła, jest w związku z tym pożądane. Należałoby również ewentualnie zamieścić w przepisach wzmiankę, o stosowaniu przy rejestracji wzorów zdobniczych w Polsce międzynarodowej klasyfikacji towarów.

⁴¹ M. Późniak-Niedzielska, op. cit., s. 194 - 195.

7. POROZUMIENIE KRAJÓW RWPG O OCHRONIE PRAWNEJ WYNALEZKÓW,
WZORÓW PRZEMYSŁOWYCH [...] PRZY REALIZACJI WSPÓŁPRACY
GOSPODARCZEJ I NAUKOWO-TECHNICZNEJ

Porozumienie powyższe podpisane zostało w Moskwie 12 kwietnia 1973 r. i wiąże Polskę od dnia 11 czerwca 1974 r.⁴². Nie doczekało się do chwili obecnej szerszych opracowań⁴³, toteż wiele kwestii prawnych jest nadal nie rozwiązanych. Porozumienie nie używa terminu „wzór zdobniczy” co może budzić wątpliwości, czy odnosi się ono do tych wzorów. Uważam, że odpowiedź pozytywna na to pytanie wynika z następujących przesłanek:

1) termin „wzory przemysłowe” jest nader kontrowersyjny w Polsce, mimo użycia go w art. 125 ust. 3 ustawy o wynalazczości i w tłumaczeniu konwencji paryskiej;

2) porozumienie używa terminu „wzory przemysłowe” w zestawieniu z terminem „wzory użytkowe”; także rozróżnienie nakazuje wnioskować, że pierwszy termin musi w Polsce obejmować wzory zdobnicze;

3) jak się wydaje, o znaczeniu użytych zwrotów przesądza ostatecznie siatka pojęciowa stosowana w kraju członkowskim porozumienia; tylko taki wniosek jest logiczną konsekwencją braku definicji terminów użytych w porozumieniu.

Porozumienie moskiewskie nie narzuca krajom doń należącym żadnych jednolitych warunków ochrony wzorów przemysłowych. Może się zatem zdarzyć, że pewien wzór powstały w ramach współpracy naukowo-technicznej (WNT), będzie miał zdolność rejestrową tylko w niektórych (państwach należących do omawianej umowy międzynarodowej). Wniosek taki zdaje się wynikać z art. 4 porozumienia.

Porozumienie obejmuje swym zasięgiem wszystkie wzory zdobnicze (przemysłowe), stworzone w wyniku rozmaitych form współpracy gospodarczej i naukowo-technicznej, opisanych bliżej w art. 1 ust. 1 porozumienia. Wzory te muszą być stworzone przez obywateli krajów należących do porozumienia, zaś współpraca gospodarcza i naukowo-techniczna powinna być prowadzana przez upoważnione do tego jednostki organizacyjnie tych państw (organizacje).

Przedmiotem regulacji, według porozumienia są między innymi: 1) wspólne wzory zdobnicze (przemysłowe); 2) wzory dokonane samodzielnie (art. 2 ust. 4); 3) Wzory wchodzące w skład dokumentacji technicznej przekazywanej między krajami, chociażby nawet te wzory nie były wynikiem WNT (art. 1 ust. 2).

⁴² Dz. U. z 1974 r. nr 25, poz. 143. Oprócz Polski ratyfikowały je: LRB, WRL, NRD, SRR, ZSRR i CRS.

⁴³ S. Sołtysiński, *Porozumienie Moskiewskie o ochronie prawnej wspólnych wynalazków: Integracja systemów prawa ochrony własności przemysłowej państw RWPG*, w: *Polska i świat*, Poznań 1978, s. 499 i nast.

Pojęcie wspólnych wzorów precyzuje bliżej art. 2 ust. 2. Są nimi:

1) wzory, których wytwórcami są obywatele krajów uczestniczących w porozumieniu; 2) wzory stworzone w międzynarodowych instytucjach naukowo-badawczych i podobnych organizacjach, przez obywateli krajów uczestniczących w porozumieniu; 3) wzory stworzone w czasie wykonania prac finansowanych wspólnie, o ile tak przewidziano w umowach o prowadzeniu tych prac.

Wzory dokonane samodzielnie to takie wzory, które wykonali w wyniku WNT obywatele tylko jednego z krajów uczestniczących. Nie dotyczy to przypadków ujętych wyżej w punktach 2) i 3). Do wzorów wchodzących w skład dokumentacji naukowo-technicznej, a nie będących wynikiem WNT, stosuje się tylko niektóre postanowienia porozumienia (art. 1 ust. 2).

W odniesieniu do wspólnych wzorców zdobniczych, porozumienie określa bliżej na czym polega „prawo” do takich wzorów. Art. 2 ust. 3 wymienia tu następujące uprawnienia:

1) prawo do ochrony prawnej i do korzystania z wzorów na terytorium swego kraju; 2) prawo do zapewnienia ochrony prawnej wzoru w krajach, którym nie przysługuje prawo do tych wzorów; 3) prawo do eksportu produktów wykonanych z zastosowaniem wzoru; 4) prawo do przekazywania wzoru do krajów, którym nie przysługuje prawo do tych wzorów.

Prawa określone w punktach 2), 3) i 4) są wykonywane tylko w przypadkach, gdy istnieje w tej kwestii porozumienie organizacji lub innych właściwych jednostek krajów uczestniczących w porozumieniu. Nie ulega wątpliwości, że z tych postanowień dotyczących treści prawa do wspólnego wzoru, da się „odkodować” nie tylko normy kolizyjne, lecz i merytoryczne. Mam tu na myśli zwłaszcza reguły zawarte w punktach 1) i 3). Podobnie merytoryczny charakter mają niektóre postanowienia dotyczące wynagradzania twórców wzorów stworzonych w ramach WNT, Chodzi zwłaszcza o art. 12 - 15 porozumienia.

*

Ten krótki tylko przegląd ważniejszych postanowień niektórych konwencji międzynarodowych w zakresie ochrony wzorów zdobniczych (przemysłowych miał na celu przede wszystkim przedstawienie trudności, z jakimi spotyka się ktoś chcący badać tę problematykę. Trudności te wynikają z jednej strony z usytuowania dobra niematerialnego, jakim jest wzór zdobniczy, między prawami własności przemysłowej i prawami autorskimi, z drugiej strony bardzo zróżnicowana jest również; ochrona tych wzorów w ustawodawstwach krajowych. Stąd też często wybór właściwej formy ochrony dla wzoru przemysłowego nie jest łatwy i może być wynikiem określonej polityki ochronnej zgłaszającego

Powyższy przegląd miał również na celu wykazanie konieczności odpowiedniego uregulowania ochrony wzorów zdobniczych w ustawodawstwie wewnętrznym. Istniejący w Polsce stan prawny niewątpliwie nie spełnia tego postulatu, gdyż przepisy dotyczące tej materii zawarte są głównie w rozporządzeniu Rady Ministrów a nie w ustawie, a ponadto akt ten posługuje się metodą nieprecyzyjnych odesłań, co w praktyce utrudnia w ogóle ustalania stanu prawnego w tej dziedzinie⁴⁴. Rysuje się zatem konieczność spieszego uregulowania tych [kwestii w kompleksowym akcie prawnym rangi ustawy.

DESSINS OU MODELES INDUSTRIELS DANS LES CONVENTIONS INTERNATIONALES

R é s u m é

L'article constitue en principe la revue des plus importantes conventions internationales auxquelles la Pologne participe. Dans le domaine de la propriété industrielle la terminologie polonaise est particulièrement confuse. Nous connaissons d'abord les dessins ou modèles industriels comme les créations esthétiques et les modèles d'utilité-les créations techniques. La situation est alors similiaire comme en RFA par exemple. Mais malgré cette distinction dans la législation polonaise on emploie aussi le terme "modèle industriel" qui d'après certains auteurs englobe les deux catégories sous-mentionnées. Vu que la législation sur les modèles industriels fait encore défaut, l'auteur est d'avis que le terme "modèle industriel" est un équivalent du terme français "dessin ou modèle industriel".

L'auteur présente les dispositions de la Convention d'Union de Paris avec les règles de la priorité. Il constate que dans ce domaine le délais de priorité est de 6 mois aussi dans les cas de conversion d'une demande d'enregistrement du modèle d'utilité en demande d'un dessin ou modèle industriel.

Puisqu'en Pologne la cumulation de la protection en vertu du droit d'auteur et du droit des dessins et modèles n'est pas exclue, l'auteur analyse aussi des règles des conventions sur le droit d'auteur auxquelles la Pologne participe (convention de Berne et celle de Genève). Il souligne pourtant qu'un dessin ou modèle doit présenter le niveau artistique suffisant pour qu'on puisse le qualifier comme un œuvre protégé eu vertu du droit d'auteur. La théorie de „l'unité d'art" n'est pas reconnue en Pologne. L'auteur termine par la revue des dispositions de l'arrangement, de la Haye concernant le dépôt international des dessins ou modèles industriels, de l'arrangement de Lisbonne sur la classification des produits (la Pologne na participe pas à ces conventions) ainsi que de l'arrangement de Moscou de 1973 sur (*interealia*) les dessins ou modèles dans le cadre de la coopération économique, scientifique et technique des pays du COMECON.

⁴⁴ Przykładowo istnieje rozbieżność co do tego, czy. odesłanie z § 11 rozporządzenia z 29 stycznia 1963 r. (cyt. wyżej w przypisie 3) nawiązuje do przepisów prawa wynalazczego z 1962 r., czy do ustawy o wynalazczości z 1972 r. w zakresie wzorów użytkowych. Urząd Patentowy stosuje w zasadzie starą ustawę — tak też M. Poźniak-Niedzielska, op. cit., s. 27 - 29. Inaczej natomiast S. Grzybowski, *Prawa wynalazcze — zagadnienia wybrane*, Warszawa 1978, s. 396 - 399.